

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2016/17:35

Fredagen den 5 maj

§ 1 Jordbruk och fiske

Närings- och innovationsminister Mikael Damberg

Återrappport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 3 april 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 11 maj 2017

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar alla välkomna till EU-nämndens sammanträde denna fredag! Vi har två rådsmöten att hålla samråd inför, och vi börjar med rådet för jordbruk och fiske. I det samrådet företräds regeringen i dag av departementschef tillika näringsminister Mikael Damberg.

Har ministern något att anföra utöver det skriftliga när det gäller återrapporten?

Anf. 2 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag har ingenting där, utan jag välkomnar frågor om det finns sådana.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Finns det frågor från nämndens ledamöter när det gäller återrapporten från mötet? Jag finner inte så. Vi lägger den till handlingarna.

Vi går in på nästa dagordningspunkt, som handlar om det kommande rådsmötet. Det är dagordningspunkt 4, och det är en beslutspunkt. Den gäller rådets förordning om fiskeresurserna och skydd av marina ekosystem genom tekniska åtgärder.

Anf. 4 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Rådet ska fastställa en allmän inriktning för förslaget om tekniska åtgärder. Det handlar alltså om en ramförordning med regler för hur och var man får fiska. Förslaget till ramförordning har diskuterats i över ett år, så det är glädjande att det nu finns en allmän inriktning som en stor majoritet av medlemsstaterna kan ställa sig bakom.

Det har funnits förslag om att inkludera generella regler för fritidsfisket i denna förordning, och det är något som regeringen har motsatt sig. Kompromissen är nu att regler för fritidsfisket ska kunna föreslås regionalt om detta fiske har en betydande påverkan. Det är något regeringen kan ställa sig bakom. Förslaget tydliggör även vikten av hänsyn till kän-

liga arter och livsmiljöer samt ekosystemet i stort. Det är något som regeringen särskilt har verkat för, med grund i försiktighetsansatsen.

Sammantaget menar regeringen därför att Sverige bör ställa sig bakom den allmänna inriktningen. Det är viktigt att arbetet på regional nivå kan inledas så snart som möjligt för att åstadkomma ytterligare förenklingar och förbättringar av regelverket.

Anf. 5 JENS HOLM (V):

I och med dessa förändringar kan man ha mer av regional tillämpning av lagarna, och det tycker jag är bra. Jag tror att det blir en enklare tillämpning, och det finns också möjligheter för oss att gå före och ha ett mer hållbart fiske än det som ligger på EU:s miniminivå.

Jag undrar därför om det är regeringens plan. Ministern sa att man nu kan gå vidare och arbeta med det regionala fisket, men är ambitionen att vi när vi verkställer de regionala tillämpningarna ska kunna ha ett mer hållbart fiske än det EU sätter som minimum?

Anf. 6 JOHAN HULTBERG (M):

Ordförande! Tack för föredragningen, ministern! Det är trevligt att höra näringsministern tala om fiske. Det är en viktig näring för Sverige, inte minst regionalt på vissa platser.

Frågan om fritidsfisket har ju varit väldigt omdebatterad, och vi har diskuterat den mycket här i riksdagen – inte minst historiskt. I fjol när vi hade överläggningar om dessa frågor inskräppte vi i Alliansen betydelsen av att regeringen skulle verka just för att det inte skulle införas några generella regler. I fjol skärpte regeringen sin ståndpunkt utifrån Alliansens förslag, och det är bra.

Jag välkomnar alltså att regeringen har verkat i den riktningen, och jag hoppas att man kan nå en kompromiss som innebär att det inte blir några generella regler för fritidsfisket utan att vi har möjlighet att fatta kloka regionala beslut om vi så önskar.

Anf. 7 TINA ACKETOFT (L):

Tack för redogörelsen! Jag kommer att nämna fritidsfisket.

Eftersom jag också sitter i KU ska jag säga att jag är tacksam över att vi nu får ett tydligt uttalande härifrån, så att vi inte behöver diskutera vad som har sagts och vilket mandat som givits i EU-nämnden.

Det är tydligt att vi har regionalt avvikande förutsättningar i den region jag kommer ifrån, nämligen Öresundsregionen, där inte svenska fritidsfiskare men danska fritidsfiskare ser till att fiska upp så mycket som möjligt. Jag välkomnar alltså den svenska ståndpunkten i allra högsta grad.

Anf. 8 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Jag välkomnar också den svenska ståndpunkten och tycker att detta känns bra. Men det finns tydligen medlemsländer som är angelägna om att införa de generella reglerna, och jag undrar lite grann hur risken ser ut. Ligger man på väldigt mycket och vill ha detta? Är det så att vi nu har klarat av det för en tid framöver, eller tror vi att det är någonting vi kan etablera för framtiden?

Jag skulle vilja säga att jag som skåning instämmer i Tina Acketofts uppfattning om att ståndpunkten har förändrats. Bra!

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Även jag välkomnar att det går att nå en kompromiss och en lösning i rådet, för det är viktigt att vi får reglerna på plats.

Jag skulle vilja ställa en fråga. I bakgrunden i det arbets-pm som nämnden har står det ”förbud mot vissa destruktiva fiskemetoder, såsom t.ex. dynamitfiske”. Det kanske inte direkt är det våra Skånerepresentanter syftar på, men det finns andra destruktiva fiskemetoder. Detta föreslås gälla samtliga fiskare, men jag förstår kanske i den här bakgrunden att det inte gäller frågan om just fritidsfiske utan är en ordning som träder in först om man regionalt i ett fiskeområde anser att fritidsfisket generellt har en stark inverkan.

Följdfrågan är då om alla länder i en region måste vara överens om att fritidsfisket har en betydande inverkan. I vårt närområde finns det som vi kanske vet svårigheter när det gäller att någonsin komma fram till gemensamma regler – även när det gäller ett fritidsfiske som har en omfattande inverkan på fisket. Med det kanske vi återigen står vid punktens första steg i frågan.

Nu har ministern fått inlägg och åsikter från näst intill samtliga partier.

Anf. 11 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Jag börjar med ordförandens fråga. När det gäller de destruktiva fiskemetoderna gäller förbudet även för fritidsfiske, men ska man göra andra justeringar krävs det att man blir överens regionalt enligt det regelverk som nu föreslås.

Jens Holm talade om det regionala fisket. Sverige har arbetat och kommer att fortsätta att arbeta aktivt för ett hållbart fiske. Det förutsätter dock, i regionala sammanhang, att man blir överens regionalt. Det är det som är dessa reglers innebörd. Det är också viktigt att jag inte uttalar mig för mycket om innehållet i politiken i övrigt, det vill säga utöver den beslutspunkt vi har att diskutera i dag. Den diskussionen kan ni alltså kanske ta i övrigt med Sven-Erik Bucht vid tillfälle.

När det gäller Tina Acketofts inlägg är det sant att det kommer att krävas regionalt samarbete. Man kommer att behöva bli överens enligt det här regelverket, och det betyder att det finns andra aktörer som kanske inte har exakt samma uppfattningar som Sverige i alla frågor. Inte minst brukar ett grannland nära oss ha en del uppfattningar som avviker från våra.

När det gäller de länder som har varit för mer generella regler, som vi talade om förut, finns det nu en tydlig majoritet i rådet för den här inriktningen framåt. Det tycker vi är bra, men det är ju inte färdigt i och med detta. Detta är rådets beslut, och sedan blir det förhandlingar med Europaparlamentet. Det återstår alltså en del arbete innan allting är färdigt med dessa regler.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:
Fick även Lars-Axel klarhet i sin fråga?

Anf. 13 LARS-AXEL NORDELL (KD):
Ja, jag är nöjd med detta. Jag fick svaret.

Anf. 14 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):
Fru ordförande! Tack till ministern för föredragningen.
En ganska betydande bakgrund till detta med att flytta kompetensen för fritidsfisket uppåt till EU och inte bara reglera yrkesfisket är ju att bland annat Tyskland har ett extensivt och omfattande fritidsfiske. Man kan fråga sig om det ens går att kalla det fritidsfiske, eftersom det är så stort.

Jag skulle därför i den här kontexten vilja fråga om det pågår några diskussioner med just Tyskland och om inställningen därifrån har förändrats, eftersom man även fortsättningsvis kommer att behöva komma överens regionalt och eftersom det till stor del är på grund av just det tyska fritidsfisket i skärgården som man vill börja reglera fritidsfisket. Finns det en vilja även från tyskt håll att göra detta, eller finns det en risk att detta blir en papperstiger i den kontexten?

Anf. 15 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):
Jag tror att jag lämnar över den här frågan till tjänstemännen, som kan redogöra lite mer utförligt för hur Tyskland har resonerat och var landet står i dag.

Anf. 16 Kanslirådet BJÖRN ÅSGÅRD:
Det stämmer att Tysklands fritidsfiske har diskuterats i Östersjökontexten, och det är väl troligt att en sådan diskussion kommer att fortsätta. Med det här förslaget finns det ju också förutsättningar att föra den diskussionen. Det finns i förslaget även en definition av vad fritidsfiske innebär, vilket förstås kan vara klargörande i den kontexten.

Sedan ska jag säga att Tyskland i dessa diskussioner har visat en medvetenhet om att det kan finnas ett behov av att reglera fritidsfisket. Det är väl också en underliggande faktor bakom att förslaget har blivit som det har blivit.

Anf. 17 LARS-AXEL NORDELL (KD):
Jag har en följdfråga. Vad jag förstår i dag är det som skiljer fisket åt – det som avgör om det är fritidsfiske eller inte – om det är licensierat. Skulle man kunna tänka sig att det finns fler parametrar man kan gå på än bara licenser? Vi vill nämligen inte att det ska bli licensierat för fritidsfiske heller, utan det är viktigt att det är fritt.

Anf. 18 Kanslirådet BJÖRN ÅSGÅRD:
Det som konstateras i förslaget är att det fiske som har en betydande påverkan ska kunna regleras om det finns ett behov av detta. Sedan ser reglerna för licensiering och sådant något annorlunda ut i de olika medlemsstaterna, även om det finns en EU-reglering i botten, så att säga.

Samtliga medlemsstater ställer ändå upp på principen att det ska kunna regleras om det innebär en betydande påverkan på fisket, och det ska man kunna komma överens om.

2016/17:35
5 maj

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Med det tackar vi både ministern och kanslirådet. Jag sammanfattar detta med att nämnden ställer sig bakom, det vill säga ger stöd för, regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi har bara övriga frågor kvar på dagordningen. Vill ministern säga någonting om någon av de frågorna?

Anf. 20 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Jag skulle vilja säga något om havskonferensen. Sverige kommer på rådsmötet att informera om FN:s konferens om hållbara hav den 5–9 juni, som vi står värd för tillsammans med Fiji. Konferensen hålls för att stödja implementeringen av STG-mål 14 om hållbara hav, och det är den första globala konferensen som hålls om ett specifikt hållbarhetsmål.

Målet med konferensen är att vända den negativa utvecklingen för världens hav, samtidigt som den ska fokusera på partnerskap och möjliga lösningar för framtiden. Konferensen väntas locka tusentals deltagare från hela världen och från en rad olika samhällssektorer – stater, näringsliv, forskarvärlden och civilsamhället. Det är givetvis en unik chans för Sverige att göra ett avtryck i det globala arbetet med havsfrågor, och vi hoppas på ett stort deltagande och framgångsrikt möte.

Det ville jag informera om.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi önskar regeringen lycka till med konferensen; den har varit omtalad också i internationella forum. Man ser det som ett steg för att verkligen gå vidare och implementera hållbarhetsmålen globalt. Det är oerhört roligt att Sverige kan vara med och bidra i den delen – och även i partnerskap med Fiji, för det skapar en bild av att Sverige jobbar globalt. Det är alltså roligt att höra.

Anf. 22 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Jag har kanske inte så mycket en fråga utan vill mer understryka vikten av att gå från ord till handling. Vi har STG:erna, som är bra, och nu handlar det mycket om att sluta gapet mellan mål och implementering. Vad jag har förstått är ett av huvudsyftena med konferensen att få till deklarationen Call for Action med konkreta åtgärder. Jag tycker att det är bra.

Jag tycker särskilt att det är bra att Sverige lyfter fram en minskning av föroreningar och nedskräpning av haven som en prioritering, eftersom vi har den tråkiga utvecklingen att det snart finns mer plast än fisk i världshaven. Det är alltså minst sagt en viktig fråga. Jag uppmanar regeringen att jobba hårt inför konferensen, så att deklarationen blir bra och så att vi får konkreta åtgärder från medlemsländerna.

Det hade möjligtvis varit intressant om ministern eller ministrarnas medarbetare kunde säga någonting om den lista över frivilliga åtaganden

som de olika länderna ska göra. Vad finns det för exempel på frivilliga åtaganden? Vad är diskrepansen eller skillnaden mellan Call for Action, alltså det som alla ska ställa sig bakom, och listan med frivilliga åtaganden?

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Är det information som man har nu, eller är det något som nämnden får återkomma till i återrapporter?

Anf. 24 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag är glad över att det finns stor samstämmighet om att Sverige ska ta ledartröjan i frågan. Det finns också stor uppskattning för att vi har lagt så mycket tid och kraft på att sätta igång det här arbetet snabbt. Vi kommer under och även inför konferensen att bevaka att deklarationen håller en bra linje och inte blir för urvattnad.

De frivilliga åtagandena kommer vi nog att få återrapportering om efteråt. Från Sveriges sida jobbar vi med våra förberedelser inför detta för att se vad våra frivilliga åtaganden ska vara, men det kan komma att återrapporteras vid ett annat tillfälle och i ett annat utskott. Det måste ju också jobbas igenom, och det jobbar vi med för fullt för att visa att Sverige kan ha ett ledarskap också i de frivilliga åtagandena.

Det tredje som vi förväntar oss i resultaten är en sammanfattning av de sju partnerskapsdialoger som ska föras under konferensen. Det är alltså deklarationen, de frivilliga åtagandena och partnerskapsdialogerna vi fokuserar på i resultaten.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Ja, man kan tänka sig att uppföljningen sker delvis i utrikesutskottet och delvis i miljö- och jordbruksutskottet. Om jag förstått det rätt kommer några enstaka ledamöter från de utskotten att vara med i delegationen. Det tycker vi är roligt från riksdagens sida – att vi har kolleger på nära håll som vi kan fråga ut om detta.

Det var också de övriga frågorna. Vi tackar ministern och önskar regeringen lycka till på rådsmötet. Det kanske inte är ministern själv som måste ta detta även i rådet. Då får kanske en annan minister betala väldigt dyrt för det. Tack så mycket och trevlig helg!

§ 2 Utrikes frågor – handel**Statssekreterare Oscar Stenström****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – handel den 11 november 2016****Återrapport från informellt möte den 2–3 mars 2017****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – handel den 11 maj 2017**

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Oscar Stenström välkommen. Han ansvarar för handelsfrågorna.

Vi börjar som vanligt när det gäller de här punkterna med återrapport. Det är från två möten – dels rådsmötet den 11 november 2016, dels det informella mötet den 2–3 mars om det finns någonting intressant att rapportera från det.

Anf. 27 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Jag har inget att återrapportera specifikt från de mötena.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Utöver det som har kommit skriftligt, nej.

Vi lägger de skriftliga återrapporterna till handlingarna och går in på information och samråd inför rådsmötet den 11 maj och dagordningspunkt 3 om ett utkast till förordning om åtgärder mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska unionen. Varsågod, statssekreteraren, att redogöra för det ärendet!

Anf. 29 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Fru ordförande! En liten inflygning: Tack för möjligheten att komma till nämnden och informera om handelsfrågor som står på dagordningen för utrikesrådets möte om handel den 11 maj, nästa vecka i Bryssel! EU- och handelsminister Ann Linde deltar i mötet å regeringens vägnar.

Jag är här för att informera om tre diskussionspunkter på dagordningen. De handlar om information om en ny antidumpningsmetodologi, förberedelser för WTO:s elfte ministerkonferens samt genomförande av frihandelsavtal.

Jag vill också passa på att nämna att ett antal frågor kommer att diskuteras under punkten Övrigt. De frågorna är intressanta för nämnden, så dem återkommer vi till senare. Det handlar om autonoma handelslättningar för Ukraina, investeringsavtalet med Myanmar samt kommande förhandlingsdirektiv angående Chile, Nya Zeeland och Australien.

Vid mötet presenterar kommissionen också sitt reflektionspapper om globalisering, som antas den 10 maj.

Under lunchen kommer handelsministrarna att diskutera EU:s frihandelsavtal med Japan, Mexiko respektive Mercosur.

De här frågorna är inte diskussionspunkter, B-punkter, på dagordningen och därför inte föremål för det formella samrådet just nu.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Precis. Nu tar vi enbart den första dagordningspunkten, som jag redogjorde för. Det är en informationspunkt, har jag nu fått klargjort.

Anf. 31 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Det är det.

I Bryssel förhandlas för tillfället två förslag som ändrar regelverket för EU:s handelspolitiska skyddsåtgärder. Den ena handlar om att kunna införa högre tullar i vissa fall. Den andra handlar om att anpassa EU:s regler, särskilt vad gäller Kina, till världshandelsorganisationen WTO:s regelverk.

På rådsmötet kommer enbart lagförslaget om en ny antidumpningsmetod för att anpassa regelverket till WTO, alltså det senare, att tas upp för behandling av handelsministrarna.

Det här kommer från det avtal som EU slöt med WTO den 11 december 2001. Sedan dess har det gått 15 år, då vi har haft det som en övergångsbestämmelse. Det betyder att den 11 december 2016 löpte de åtgärder ut som fanns i övergångsavtalet med Kina. Efter den 11 december förra året har vi alltså inte klara regler för handel mellan EU och Kina. Det sätter oss i en sårbar och riskfylld position, enligt oss. Vi tycker att vi ska leva upp till WTO:s regelverk.

Därför har regeringen tryckt på för att EU snarast ska anpassa sitt regelverk till WTO. Vid FAC kommer Sverige att kunna ge sitt stöd så att EU tar ett steg närmare denna regeländring. Det är viktigt att EU följer de globala spelregler som finns för handel även gentemot Kina.

Det som har hänt sent i den här veckan är att EU på rådsnivå enats om en position i och med att det sista landet valde att tillträda. Det har inte skett någon förändring i sak i ärendet eller i någon position som jag redogjorde för i näringsutskottet i går, utan nu är vi helt eniga. Då går frågan vidare till trilog och Europaparlamentet.

Regeringen verkar för att EU inte ska gå mot ökad protektionism. Regeringen är kritisk till hur EU använder skyddstullar för att skydda enskilda företag i EU. Som exempel beslutades nyligen att EU förlänger sina höga skyddstullar för import av solpaneler. Det är inte bra för vare sig vår ekonomi eller vår miljö. En liten glädjande del i detta är att skyddstullarna blev något kortare än de föreslogs och såg ut att bli från början. Skyddstullar drabbar ju användarindustrin och importörer men också oss konsumenter. Importen är viktig för svensk export.

Vid FAC handel förväntar vi oss också att förslaget till rådposition om mandat i trepartsförhandlingar kommer att välkomnas av alla handelsministrar.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag har en formfråga för att reda ut det här.

På basen av det som statssekreteraren säger, att man har kommit fram till en position som man ska gå in i trilogförhandlingar om, undrar jag vilket dokument det är man ska anta. Det gör nämligen att vi här i nämnden kommer att behöva fatta ett beslut om mandat att fatta det beslutet. Då är det en beslutspunkt och ingenting annat. Det har varit råddigt mellan sekretariaten, så vi kanske kan klara ut den frågan.

På basen av det som statssekreteraren säger tolkar jag det som att vi ska ge regeringen mandat att fatta ett beslut på rådsmötet, men om det finns någon annan uppfattning vore det bra att få det klargjort. Ska vi reda ut den frågan först?

Anf. 33 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Jag ber kanslirådet Hilda Sandberg att reda ut det och även alla gånger vi har varit här hos er och informerat så att det är helt klart. Det är viktigt.

Anf. 34 Kanslirådet HILDA SANDBERG:

Först ska det sägas att EU-nämnden fick en första information om det här förslaget vid samrådet inför FAC handel den 11 november förra året. Då var vi i EU-nämnden. Då hade förslaget, som lades fram den 9 november, just kommit. Nämnden informerades om det och fick därefter ett Fakta-PM.

Det som har hänt nu i veckan är att Coreper, alltså de permanenta ambassadörerna i Bryssel, gemensamt har kommit överens om ett mandat för ordförandeskapet att inleda förhandlingar med Europaparlamentet. Mandatet är en del av möjligheten att ingå en förstaläsningsöverenskommelse med Europaparlamentet. Det är alltså någonting som redan är antaget i Coreper, så vad vi förväntar oss nu är att handelsministrarna välkomnar det här mandatet inför förhandlingarna med Europaparlamentet. Ministrarna kommer alltså inte att besluta om att anta mandatet, utan det är redan gjort.

Det som vi trodde när vi skickade över den kommenterade dagordningen till er tidigare var att Coreper, alltså ambassadörerna i Bryssel, inte skulle kunna komma fram till den överenskommelsen på Coreper-nivå och att ministrarna därför skulle ha en substantiell diskussion inför ett senare beslut i Coreper.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för den redogörelsen! För enkelhetens eller vår lika-behandlings skull: Vi vet att procedurerna ser lite olika ut beroende på vad man anser är beslut. Men även ett välkomnande av ministrarna på rådsmötet har vi i andra rådskonstellationer tolkat som en beslutspunkt även det är en ganska formell hantering, det vill säga att man bara välkomnar någonting som skickas vidare och egentligen redan är klart.

Med den information som nämnden har fått och sett om det mandat som man ska välkomna så tar vi detta som en beslutspunkt för nämndens hantering.

Anf. 36 TINA ACKETOFT (L):

Det var just det jag ville ha klargjort. Annars hamnar det bara i KU, och KU har redan för mycket att göra.

Om den svenska ståndpunkten vill jag bara säga att en liberal inte kunde ha skrivit den bättre. Vi ställer oss fullt bakom detta handelspolitiska manifest.

Anf. 37 HANS ROTHENBERG (M):

Vi hade en genomgång av detta ärende i går i näringsutskottet. Jag har i sak inte mycket att säga om det ur ett näringspolitiskt perspektiv.

Nu när vi sitter i EU-nämnden tycker jag däremot att det är intressant att göra den reflektionen. Vi hade ju en diskussion på tidigare EU-nämndsmöten som gällde brexit och villkoren för positionen där – vad man ska ställa krav på och vad som ska gälla i villkoren för UK:s utträde. Där har regeringen signalerat att den vill att man ska gå längre än vad WTO:s rekommendationer gäller. Där hade Moderaterna en avvikande mening.

Jag tycker att det är en intressant reflektion när vi nu talar om Kina i det här sammanhanget, en fråga som vi verkligen sett kopplad till WTO:s regelverk. Där följer man uppenbarligen WTO:s rekommendationer fullt ut.

Jag tycker inte att det finns någon riktig konsekvens i hållningen här. Jag skulle vilja be statssekreteraren att reda ut positionen och hur man förhåller sig till WTO:s rekommendationer i de olika fallen.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Tack för redogörelsen så att vi kunde reda ut hur vi ska behandla frågan!

Att behandla handelsrelationerna till Kina utifrån ett WTO-regelverk är fullt rimligt. Det är också det regelverk vi har globalt. Att önska sig en annan relation och en tätare handelsrelation med Storbritannien tycker jag utifrån min position är ganska naturligt. Därför tycker jag också att diskussionerna skiljer sig åt.

Statssekreteraren kanske kan svara utifrån regeringens position i sak i det här ärendet.

Anf. 39 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Jag välkomnar Tina Acketofts stöd för regeringens linje.

Hans Rothenbergs fråga är svår att kommentera, för det är som att jämföra äpplen och päron. Det är olika saker. Det ena handlar om ett regelbaserat system inom WTO. Det andra handlar om någonting som vi ännu inte riktigt vet om det blir av. Kommer Storbritannien att vilja vara kvar i tullunionen, eller kommer man att vilja gå mot en WTO-lösning?

Ska vi förhandla fram ett frihandelsavtal med Storbritannien handlar det om vilka åtaganden som vi tycker är rimliga givet de åtaganden som man ska göra på vår marknad och vilka åtaganden som vi vill att Storbritannien ska bevara på sin sida. Det är den diskussion vi har fört i EU-nämnden inför GAC när EU- och handelsminister Ann Linde har varit här.

Från vår utgångspunkt är det alltså svårt att kommentera eftersom det handlar om två helt olika saker.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Med de frågorna och kommentarerna finner jag att det finns stöd i nämnden för den av regeringen framförda ståndpunkten, som alltså gäller att välkomna det här mandatet på rådsmötet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Statssekreteraren nämnde den övriga frågan om Ukraina. Det lät som om han ville säga något under denna punkt.

2016/17:35
5 maj

Anf. 41 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Jag ville bara informera om att den frågan nu finns på dagordningen under Övrigt.

Ni ser att det maltesiska ordförandeskapet har tagit höjd för att den punkt som vi just avhandlar skulle ta längre tid. Därför kan dagordningen se lite skral ut. Men man hade helt enkelt inte kunnat förutse att man skulle bli överens redan innan. Därför finns det kanske lite för mycket under Övrigt för diskussion under lunch. Men detta är frågor som vi kommer tillbaka till.

Frågan om Ukraina är mycket intressant, eftersom vi har en mycket enig svensk position. Med tanke på det utsatta läge som Ukraina befinner sig i är det viktigt att man får handelslättnader, inte minst inom jordbruksområdet.

Sverige kommer att framföra de tidigare ståndpunkter som vi har stöd för, nämligen att driva på för att Ukraina ska få lättnader in till just marknader inom DCFTA.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Förberedelser inför Världshandelsorganisationens elfte ministerkonferens. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 43 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Fru ordförande! Eftersom det är vår första vårdag förbereder vi oss inför vintern. Detta är ett möte som äger rum i december. På rådsmötet kommer handelsministrarna att få en lägesuppdatering av förhandlingarna inför WTO:s nästa ministerkonferens, som vi kallar MC11.

I tider av protektionism är det viktigt för Sverige att arbeta för att säkerställa ett robust multilateralt handelssystem inom WTO för en förutsägbar, fri och rättvis världshandel.

Arbetet för att ta fram en förhandlingsagenda inför WTO:s nästa ministerkonferens i december i Buenos Aires har inletts. MC11 kommer att förberedas vid informella miniministtermöten i anslutning till bland annat OECD:s ministtermöten i Paris 7–8 juni och i Marrakech i oktober, där EU företräds av kommissionen.

Det är viktigt med en politisk markering vid MC11 som betonar vikten av det multilaterala systemet och konkreta resultat med hög ambitionsnivå inför nästa ministerkonferens.

Oavsett substantiella resultat vid konferensen kommer det att bli ett viktigt tillfälle för Sverige och EU att visa sin tilltro till det multilaterala världshandelssystemet. Detta gäller inte minst med tanke på den osäkerhet som nu råder i den amerikanska administrationen om hur man ska behandla sin del av WTO-medlemskapet, både när det gäller att följa tvistlösningen och när det gäller att faktiskt över huvud taget åka dit på rätt nivå, ministernivå, och som kallas för USTR. Den personen är ännu inte bekräftad av den amerikanska senaten och kongressen, och det är för tidigt att uttala sig om det. Men det finns uttalanden som ni har sett i

medierna om att helt enkelt inte närvara. Det skulle naturligtvis försvåra för alla av oss som står för ett multilateralt system, inte bara inom handel utan för att få en spillover inom andra områden.

Regeringens prioriteringar i sak är att minska handelsstörande jordbruksstöd, få ett förbud mot skadliga fiskesubventioner och få ett modernt regelverk för e-handel. Detta ligger väl i linje med EU:s prioriteringar och kan möjligen ligga till grund för en WTO-överenskommelse vid MC11 i december.

Det finns ett konkret förhandlingsförslag från EU om skadliga fiskesubventioner. Kommissionen förbereder ett förslag om handelsstörande jordbruksstöd och e-handel. Förhoppningsvis kan FN:s havskonferens i juni bidra till att skapa incitament för en överenskommelse om fiskesubventionerna vid MC11.

Sverige planerar även ett e-handelsseminarium den 21 juni i Stockholm tillsammans med Unctad för att ta upp fördelarna med e-handel. Regeringen kommer i höst att informera vidare i riksdagen inför WTO:s ministermöte.

Det är vår övertygelse att vi måste vara bättre förberedda inför nästa ministerkonferens för att det inte ska råda samma oklarhet när regeringarna och länderna samlas på ministerkonferenserna. Det har varit en av svagheterna inom WTO:s system. Det måste helt enkelt vara förberett, det måste finnas förslag och det måste finnas majoriteter för saker så att man kan gå framåt. Annars kommer väldigt lite att hända inom WTO i framtiden. Vi hoppas därför att vi med detta arbete faktiskt har fört oss lite närmare resultat.

Anf. 44 JENS HOLM (V):

Jag tycker att det är bra och viktiga frågor som Sverige kommer att ta upp på konferensen. Världshandel är viktig; det är vi överens om. Men det är också viktigt att alla länder kan ta sitt miljö- och klimatansvar och främja till exempel förnybar energi. Ibland krokar miljöpolitiken med världshandelskraven och konkurrens.

Det är därför som det till exempel finns en generell undantagsklausul i GATT-avtalet, som är ett av WTO-avtalen. Det är artikel 20, där det sägs att man med hänvisning till miljö, allmän moral och lite annat kan vidta åtgärder som kanske kan uppfattas som handelsrestriktiva. Nästan varje gång som artikel 20 har använts har man förlorat. Världshandeln har alltså trumfat över miljöpolitiken. Så var det till exempel med Indiens stora solenergiplan. USA stämde Indien, och Indien förlorade detta fall i WTO:s skiljedomsnämnd.

Ett skäl till detta är att de allmänna undantagen i artikel 20 är från 1947, tror jag. GATT-avtalet är det äldsta avtalet. De allmänna undantagen behöver moderniseras och kopplas till internationella miljö- och klimatavtal, till Parisavtalet och så vidare. Något land borde ta upp detta, alltså vikten av att reformera artikel 20, så att det går att använda den och så att man både kan främja världshandel och driva en framsynt och modern miljöpolitik.

Jag undrar om regeringen hade tänkt att lyfta fram de generella undantagen och behovet av att modernisera och förbättra denna klausul.

Anf. 45 JOHAN HULTBERG (M):

Jag tackar statssekreteraren för föredragningen.

När det gäller det senaste inlägget och frågorna från Jens Holm tycker jag att det är viktigt att Sverige fortsätter att vara på sin vakt när det kommer till frågor om frihandel, miljökrav och så vidare. Ibland är det tyvärr så att miljö och klimat används som svepskäl för protektionism. Det ser vi ofta. Därför tycker jag att det är viktigt att regeringen är på sin vakt i fråga om det och inte går i den fällan, så att säga.

Jag har frågor om EU:s förslag om fiskesubventioner och om statssekreteraren kan nämna något mer om vad detta förslag går ut på och om det finns en klar definition av vilka fiskesubventioner som anses ohållbara. Är det bara direkta subventioner, eller är det indirekta subventioner också? Finns det en klar definition av vad som är ett ohållbart fiske? Detta är en liten djungel, och därför är det viktigt med definitionerna.

Anf. 46 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

De prioriteringar som regeringen avser är de tre som jag redovisade, och det är dessa prioriteringar som vi kommer att arbeta för. Men självfallet är det rätt, som ledamot Holm säger, att många av dessa artiklar är föråldrade. Det visar på bristerna inom WTO:s system när vi inte är i linje med hur modern handel sker. Då kan det helt klart läggas snubbeltrådar där det inte var tänkt. En modernisering av frihandelssystemet välkomnas därför av regeringen.

Men jag ber att få återkomma om just artikel 20 och de allmänna undantagen från 1947.

När det gäller frågan om fiskesubventioner och vad vi kommer att presentera i WTO kan jag säga följande. Förslaget fokuserar på att förbjuda fiskesubventioner som leder till överkapacitet eller illegalt, oreglerat eller orapporterat fiske, som har en förkortning – IUU. Så är det inom handel. Allt har en förkortning.

Det handlar om transparensregler samt vissa undantag för utvecklingsländer, men med begränsningar för stora aktörer där fiskebeståndet redan är utfiskat eller mycket hotat.

Förslaget inkluderar faktiska stödtyper och inte bara stödsyften, vilket är ett viktigt steg framåt. Regeringen tycker då att substansen i förslaget är bra och att förslaget är en god grund för fortsatta diskussioner inom WTO. Vi vet nämligen att överfiske och utfiskning är ett stort problem, så det gäller att få ordning på detta.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här redovisade inriktningen under denna dagordningspunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Genomförande av frihandelsavtal. Det ska hållas en riktlinjedebatt, och det är alltså en diskussionspunkt.

Anf. 48 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Det är alltså en diskussionspunkt. Därutöver kommer en orienteringsdebatt om genomförandet av frihandelsavtal att äga rum – alltså avtal som redan finns och är på plats. Frågan gäller i vilken utsträckning ingångna och färdigförhandlade frihandelsavtal utnyttjas bland företagen. Om de inte utnyttjas är det poänglöst att vi sluter avtal. Vi har ställt en fråga till vår expertmyndighet, Kommerskollegium, om vilken nyttjandegrad vi har i Sverige. Den ligger på 60–70 procent. Men det är en grovhuggen siffra. Statistik har visat att europeiska företag inte utnyttjar den fulla potentialen av de avtal som har ingåtts.

Kommissionen föreslår att man ska använda befintliga strukturer och verktyg, bland annat en databas, Market Access Database. Vi har Market Access Teams. Det handlar om personer som kommissionen skickar ut till de länder där vi har frihandelsavtal, detta för att identifiera var avtalen inte fungerar. Det handlar om att på plats lösa detta inom avtalet men också om hur vi och ni, som är policydrivare, ska kunna lösa detta i framtida avtal.

Sedan har vi en kommitté, som heter Market Access Committee, där expertorgan och myndigheter deltar. Där sitter Kommerskollegium för Sveriges räkning.

Detta är för att ge oss beslutsfattare ett bättre underlag för framtiden, men också för att ge företag kunskap om vad som faktiskt inryms i frihandelsavtalen.

Regeringen välkomnar att kommissionen analyserar utnyttjandegraden av ingångna frihandelsavtal och gör informationskampanjer där behov uppstår, och vi anser att behoven finns i alla avtal.

I Sverige har Kommerskollegium i uppdrag att informera företag och allmänhet om EU:s ingångna frihandelsavtal.

Anf. 49 TINA ACKETOFT (L):

Jag vill ställa en fråga av ren nyfikenhet. Den svenska nyttjandegraden är 60–70 procent. Ligger vi på snittet? Hur ligger de andra länderna? Vet vi det?

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag har en följdfråga: Är det 60–70 procent av företagen som använder avtalen, eller är det 60–70 procent av avtalen som används av någon?

Anf. 51 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Det är två siffror. Det är en rund siffra som också verkar överensstämma med EU:s nyttjandegrad. Det handlar om 60–70 procent av exporten och inte av företagen – av det nyttjande som det finns kvoter för inom frihandelsavtal.

Vi vet att stora företag har lättare att utnyttja frihandelsavtal. Detta kan tyckas vara komplicerat. Mindre företag väljer ofta att handla enligt sämre regler och sämre kvoter för att de helt enkelt inte har skaffat sig denna kompetens eller inte har kännedom om vad som gäller. Det är synd, eftersom frihandelsavtal tar lång tid att få fram. Det är många tjänstemän och politiker som har jobbat med dem under många år. Då är det synd om de inte utnyttjas till sin fulla grad.

När man talar om frihandelsavtal och möjligheterna är fokus nästan alltid på export. Möjligheterna till import regleras också i frihandelsavtalen och öppnar möjligheter.

Vi kan konstatera att EU efter till exempel Sydkoreaavtalet har haft ett betydande överskott av export till Sydkorea jämfört med hur mycket Sydkorea har exporterat till EU. Med tanke på hur komplex hela värdekedjan är i dag med insatsvaror – kanske en tredjedel av allt som exporteras en gång har varit import – är det oerhört viktigt att även importaspekten belyses. Det har faktiskt blivit lättare att importera från vissa länder. Det blir billigare när handelstariffer, standarder och så vidare har förändrats.

Det är ett allmänt medskick om att man inte ska belysa bara vad man kan ge utan även vad man kan få.

Anf. 53 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM:

Jag vill bara säga till ledamot Rothenberg att det är alldeles korrekt. Det är något som vi tar till oss. Vi vet att tullpreferenser till import faktiskt används mer än vår export. Det är en del i att helt enkelt få lägre konsumentpriser inom vår inre marknad.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här framförda inriktningen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Jag finner inte att någon begär ordet. Vi får återkomma till detta vid återrapporten. Där finns det kanske en lite mer fyllig diskussion.

När det gäller diskussionsunderlaget om att möta globaliseringen till 2025 – de så kallade vitbokspapperen – kommer det säkert också till riksdagen i form av en faktapromemoria. Vi kommer att återkomma till dessa frågor.

Vi tackar statssekreteraren för i dag och önskar regeringen lycka till på rådsmötet.

Innehållsförteckning

§ 1 Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	1
Anf. 5 JENS HOLM (V)	2
Anf. 6 JOHAN HULTBERG (M)	2
Anf. 7 TINA ACKETOFT (L)	2
Anf. 8 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	2
Anf. 9 MARIE GRANLUND (S).....	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 11 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 13 LARS-AXEL NORDELL (KD)	4
Anf. 14 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	4
Anf. 15 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	4
Anf. 16 Kanslirådet BJÖRN ÅSGÅRD	4
Anf. 17 LARS-AXEL NORDELL (KD)	4
Anf. 18 Kanslirådet BJÖRN ÅSGÅRD	4
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 20 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	5
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 22 JOHAN HULTBERG (M)	5
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 24 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	6
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	6
§ 2 Utrikes frågor – handel.....	7
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 27 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	7
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 29 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	7
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 31 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	8
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 33 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	9
Anf. 34 Kanslirådet HILDA SANDBERG	9
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 36 TINA ACKETOFT (L).....	9
Anf. 37 HANS ROTHENBERG (M).....	10
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 39 Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM	10

Anf. 40	ORDFÖRANDEN.....	10	2016/17:35
Anf. 41	Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	11	5 maj
Anf. 42	ORDFÖRANDEN.....	11	
Anf. 43	Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	11	
Anf. 44	JENS HOLM (V)	12	
Anf. 45	JOHAN HULTBERG (M)	13	
Anf. 46	Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	13	
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	13	
Anf. 48	Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	13	
Anf. 49	TINA ACKETOFT (L)	14	
Anf. 50	ORDFÖRANDEN.....	14	
Anf. 51	Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	14	
Anf. 52	HANS ROTHENBERG (M)	14	
Anf. 53	Statssekreterare OSCAR STENSTRÖM.....	15	
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	15	